

Protokół

4. posiedzenia 5. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 11. września 1882.

Początek o godz. 11. minut 26 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze posłowie: Jasiński Józef i Czajkowski Alfons.

Obecnych posłów 90.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa p. Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokoły z 2go i 3go posiedzenia uznaje za przyjęte, gdyż żadnych przeciw nim nie poczyniono zarzutów.

Marszałek uwiadamia Izbę, iż już ukonstytuowały się następujące komisye: Edukacyjna: przewodniczący ks. biskup Solecki, zastępca przewodniczącego p. Małecki, sekretarz p. Tarnowski Stanisław. — Kultury krajowej: przewodniczący p. Czartoryski, zastępca przewodniczącego p. Szumańczowski, sekretarz p. Merunowicz. — Petycyjna: przewodniczący p. Golejewski, zastępca przewodniczącego p. Czaykowski Jan, sekretarz p. Lenartowicz.

Marszałek wzywa komisye dla kas gminnych i drogową aby się dziś po posiedzeniu ukonstytuowały.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż pp. Baum i Kuczyński usprawiedliwiają swą nieobecność złym stanem zdrowia.

Marszałek udziela p. Milieskiemu urlopu do 13. września b. r., p. Siemieńskiemu 8-dniowego, a Dr. Piętakowi urlopu do 15. września 1882.

Marszałek uwiadamia Izbę, iż ks. biskup Dunajewski donosi, że z powodu zajęć w dycecezyi przybyć nie może.

Izba udziela p. Ziemiałkowskiemu 14-dniowego urlopu, a p. Kuczkowskiemu urlopu na czas nieograniczony.

Marszałek oświadcza, iż komisya dla kas gminnych już się ukonstytuowała i wybrała przewodniczącym p. Starowiejskiego, zastępcą przewodniczącego p. Wolańskiego Mikołaja, sekretarzem p. Skalkowskiego.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta spis petycyj od Nr. 41 do 90, wniesionych do W. Sejmu po dzień 11. września 1882, a przydzielonych następującym komisjom: drogowej Nr. 41, 50; prawniczej Nr. 42, 43, 57; administracyjnej Nr. 44—48, 73, 74, 76, 78; budżetowej Nr. 49, 53,

63, 65, 67, 79, 80, 83—85, 87; petycyjnej Nr. 52, 54—56, 58—60, 62, 64, 68—72, 81, 86, 88, 90; kultury krajowej Nr. 77.

Sekretarz Jasiński Józef odczytuje przedłożenie rządowe projektu w sprawie uregulowania stosunku państwa do funduszków indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi.

Marszałek oświadcza, iż z przedłożeniem tem postąpi według regulaminu.

Sekretarz Jasiński Józef czyta wniosek p. Merunowicza o zbadanie stosunków prawnych ludności izraelskiej następującej treści:

Wysoka Izba raczy uchwalić rezolucyę następującej osnowy.

»Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd po raz trzeci, iżby wszelkie ustawy, przepisy i rozporządzenia, dotyczące ludności izraelskiej dokładnie zbadał i w właściwej drodze ażeby postarał się o wszechstronne uregulowanie stosunków prawnych ludności wyznania mojżeszowego, w duchu konstytucyjnego równouprawnienia z ludnością innych wyznań.

»W myśl §. 19 statutu krajowego wyraża też Sejm życzenie, ażeby reforma ustaw i przepisów, tyczących się Izraelitów, opartą była na umiejętnem zbadaniu z ramienia władzy państwowej treści tajemniczego ustawodawstwa religijno-narodowego żydów, objętego t. z. Tałmudem.

»W szczególności uznaje się za nieodzowne, ażeby dokładnie zostały stwierdzone i w państwowem, jakoteż krajowem ustawodawstwie w odpowiedni sposób uwzględnione różnice, zachodzące w orzeczeniach narodowych ustaw Izraelitów, a ogólnie w państwie obowiązującymi zasadami prawnymi, mianowicie co do zakresu działania izraelskich zborów wyznaniowych i kontroli nad nimi, co do stanowiska i władzy rabinów i przełożonych gmin wyznaniowych, co do sprawowania władzy sądowiczej w cywilno-prawnych stosunkach małżeństwa, co do pełnoletności, w prawie spadkowym, i w innych stosunkach prawnych, o ile one u ludności państwa innych wyznań do spraw wyznaniowych nie należą«.

Marszałek oświadcza, iż wniosek ten jako dostatecznie poparty, traktowany będzie według regulaminu.

Sekretarz Jasiński Józef odczytuje drugi wniosek p. Merunowicza następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby analogicznie z treścią rozporządzenia c. k. Ministerstwa handlu z dnia 26. lutego 1882 nr. 25 Dz. u. p. mocą którego ustanowiony został osobny organ administracyjny dla t. z. „zachodniej grupy“ państwowych, jakoteż zajętych w zawiadostwo państwa prywatnych kolei żelaznych, również utworzono taki sam zarząd i dla galicyjskich sieci kolei państwowych, jakoteż zajętych w zawiadostwo państwa prywatnych dróg żelaznych, i w każdym razie ażeby siedziba zarządu tych linii znajdowała się w Galicyi.

Marszałek oświadcza, iż wniosek ten dostatecznie poparty, przeto postąpi z nim według przepisów regulaminu.

Przystąpiono do porządku dziennego. Pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem ustawy o środkach ku podniesieniu rybactwa.

P. Jasiński Józef wnosi, ażeby to przedłożenie przekazać komisji kultury krajowej.

Izba uchwała ten wniosek

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczej dla miasta Krakowa.

Izba przekazuje to sprawozdanie na wniosek sprawozdawcy p. Smolki, komisji administracyjnej.

Przystąpiono do pierwszego czytania sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielania kolonii niemieckiej ze związku gminy Dobrzanicy. — Sprawozdawca poseł Dr. Smolka.

Na wniosek sprawozdawcy odesłała Izba to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

Następuje pierwsze czytanie wniosku posła Reya o sposobie znaczenia bydła.

Wnioskodawca przemawia i czyni wniosek, ażeby sprawę tę przekazać komisji kultury krajowej.

Izba uchwała ten wniosek.

Z powodu nieobecności wnioskodawców uchyla Marszałek z porządku dziennego pierwsze czytanie wniosku p. Stadnickiego o regulacji rzek i pierwsze czytanie wniosku p. ks. Chelmeckiego w przedmiocie uregulowania kongruy duchowieństwa katolickiego.

Przystąpiono do sprawozdania komisji prawniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego co do zmian terytoryalnych w okręgach sądów powiatowych w Radłowie i Dąbrowej i powiatów politycznych w Brzesku i Dąbrowej.

P. Kowalski w zastępstwie sprawozdawcy posła Splawińskiego odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby gminy Demblin, Jagodniki, Jadowniki, Mokre, Miechowice wielkie i małe, Nowopole, Wietrychowice z Szymanowicami, Pasieką i Pasierbem i Wola Rogowska, pozostające w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Radłowie, Starostwie Brzeskiem, na mocy dotąd obowiązującego rozporządzenia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z d. 15. lutego 1867 (L. 36 Dz. u. p.) przydzielił do okręgu c. k. Sądu powiatowego, a przez to i do c. k. Starostwa w Dąbrowie.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie przeniesienia siedziby Sądu powiatowego z Cieszanowa do Narola lub utworzenia nowego Sądu powiatowego w Narolu.

Sprawozdawca poseł Splawiński odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na teraz nie uznaje potrzeby przenoszenia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Cieszanowa do Narola, ani też tworzenia nowego takiegoż Sądu w Narolu.

Izba uchwała ten wniosek

Dalszym punktem porządku dziennego jest sprawozdanie komisji prawniczej o petycji gminy Pasierbca względem wyłączenia jej z powiatu bocheńskiego i przydzielenia do powiatu limanowskiego.

Sprawozdawca poseł Splawiński odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycja miejscowości Pasierbiec o wydzielenie z powiatu bocheńskiego a przyłączenie do powiatu limanowskiego przekazuje się Wydziałowi krajowemu do bliższego zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesji sejmowej.

Izba uchwała ten wniosek komisji.

Przystąpiono do sprawozdania komisji prawniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie utworzenia nowego Sądu powiatowego w Czchowie.

Sprawozdawca poseł Splawiński odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na teraz nie uzaje potrzeby ustanowienia nowego c. k. Sądu powiatowego w Czchowie w Starostwie Brzeskiem.

Izba uchwała ten wniosek.

Sekretarz Jasiński Józef odczytuje wniosek p. Chrzanowskiego w sprawie regulacji rzek z konkluzją następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję :

U c h w a ł a :

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd :

I. Aby ułożył **systematyczny plan** regulacyi wszystkich rzek spławnych **począwszy od ich źródeł** i dopływów tych rzek, a zarazem, aby oznaczył czas, w którym plan ten ma być wykonany ;

II. aby dla wykonania tego całego planu regulacyi rzek, przedłożył Rząd odpowiednie projekty ustaw Radzie państwa i Sejmowi krajowemu, o ile przedmiot należy do kompetencyi tych ciał ustawodawczych. Ponieważ zaś ze zwykłych dochodów państwa nie można wyznaczać sum **dostatecznych** dla wykonania systematycznego planu regulacyi rzek spławnych we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa, powinien c. k. Rząd przedłożyć Radzie państwa projekt ustawy upoważniającej do zaciągnięcia za poręceniem państwa, **oddzielnej pożyczki na regulację rzek** we wszystkich krajach reprezentowanych w Radzie państwa ;

III. aby z tej sumy ogólnej na regulację rzek przeznaczonej, a uzyskanej przez pożyczkę państwową, wyznaczono **oddzielną kwotę dla Galicyi w tej wysokości**, jaka z ogólnego planu regulacyi rzek okaże się potrzebną dla uregulowania rzek w Galicyi ;

IV. aby c. k. Rząd starał się, iżby z tej pożyczki zaciągniętej na regulację rzek wyznaczano corocznie na ten cel sumy stosunkowo tak wielkie, iżby cały plan regulacyi rzek wykonanym został w oznaczonym okresie czasu ;

V. aby c. k. Rząd powiększył inżynierję wodną w Galicyi i utworzył przy Namiestnictwie galicyjskiem **Dyrekcję robót publicznych** pod bezpośredniem zwierzchnictwem Namiestnika, oraz przyznał tejże Dyrekcji prawo rozporządzania sumami wyzuczczanemi corocznie przez Radę państwa na regulację rzek w Galicyi, a rozporządzania według planu regulacyi rzek, zatwierdzonego raz przez Rząd, ale bez odnoszenia się do Ministerstwa co do szczegółów wykonania planu i co do jego modyfikacyi, potrzebnych w skutek późniejszych zmian w korycie i brzegach rzeki ;

VI. aby c. k. Rząd włożył na władze administracyjne obowiązek, iżby starały się spowodować zawiązywanie się spółek wodnych dla regulacyi rzek niespławnych, osuszania bagien i t. p., i aby te władze administracyjne przychodziły zawiązanym spółkom z pomocą tak pod względem technicznym jak i pod względem administracyjnym ;

VII. Sejm galicyjski niósł już dotychczas pomoc spółkom wodnym, regulującym w Galicyi rzeki niespławne, dając im zasiłki ze skarbu krajowego ; jeżeli zaś rozpoczęta zostanie systematyczna, dostatecznemi wyżej wskazanemi siłami finansowemi i technicznemi, regulacya wszystkich rzek spławnych w całym ich biegu, Sejm galicyjski **oświadcza gotowość** dawać wówczas ze skarbu krajowego szczerze zasiłki na regulację rzek niespławnych ; lecz wzywa c. k. Rząd, aby starał się, iżby także ze skarbu państwa wyznaczano subwencye spółkom wodnym, regulującym rzeki niespławne ;

VIII. Sejm wzywa powtórnie c. k. Rząd, aby ułożył i na drodze przez konstytucyę wskazanej przedłożył projekt nowej ustawy leśnej, orzekającej skuteczniejsze środki ochrony lasów w górach i zawierającej postanowienia o zalesieniu nagich na stokach gór przestrzeni.»

Marszałek oświadcza, iż wniosek ten jest dostatecznie poparty, i że z nim postąpi według regulaminu.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na środę na godzinę 11. przed południem i wzywa komisye, ażeby przyspieszyły swe prace.

Porządek dzienny 5. posiedzenia, 5. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego które się odbędzie we Środę dnia 13. Września 1882 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem ugody w przedmiocie uregulowania stosunków Państwa do funduszków indemnizacyjnych wschodniej i zachodniej Galicyi.
2. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z zamknięciem rachunków funduszków indemnizacyjnych za rok 1881.

3. Pierwsze czytanie wniosku posła ks. Chełmeckiego w przedmiocie uregulowania kongruy duchowieństwa katolickiego.
4. Sprawozdania o petycyach, a mianowicie:
- a) Parafianie rz. kat. w Brzozie królewskiej o uwolnienie od obowiązku konkurowania do kościoła w Giedlarowej.
Sprawozdawca poseł hr. Golejewski.
 - b) Stefan Kołpaczkiwicz, nauczyciel kierujący szkołą w Żołyni o zaliczkę na płacę.
Sprawozdawca poseł Wodziński.
 - c) Tadeusz Krawiec, nauczyciel z Białobrzeg o zaliczkę na płacę.
Sprawozdawca poseł Wodziński.
 - d) Marya Horakowska, wdowa po nauczycielu o zapomogę.
Sprawozdawca poseł Wodziński.
 - e) Bazyli Lewicki, nauczyciel w Dobrohostowie o zapomogę.
Sprawozdawca poseł Wodziński.
- Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 15 w południe.

Marszałek krajowy

Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze:

Jasiński Józef w. r.

Czaykowski Alfons w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Sejmu krajowego po dzień 11. września 1882.

41. Turkawski Marcei przez p. Ochrymowicza w sprawie nadzoru nad drogami gminnymi.
42. Ten sam — o zaprowadzenie urzędów rozjemczych.
43. Ten sam — o pouczeniu włościan o sposobach wpisywania interesów prawnych do ksiąg gruntowych.
44. Ten sam — o zmianę ustawy ordynacyi wyborczej dla gmin.
45. Ten sam — o uchwalenie pragmatyki służbowej, oraz statutu emerytalnego dla urzędników Rad powiatowych.
46. Ten sam — o zaprowadzenie instytucyi lustratorów powiatowych.
47. Ten sam — o zreformowanie instytucyi pisarzy gminnych.
48. Wydział powiatowy Cieszanów przez posła Wodzińskiego w sprawie przymusowego ubezpieczenia budynków włościańskich.

49. Gmina Dereżyce przez p. Ochrymowicza o odpisanie nieopłaconych rat otrzymanej pożyczki.
50. Jawetz Getzel i Fried Majer przez p. Goldmana o defalkę z tytułu strat na dzierżawie myt krajowych.
51. Grono nauczycieli w Nowym Sączu przez p. Zborowskiego o polepszenie plac.
52. Zaleska Józefa przez p. Jankę o zapomogę.
53. Krypiakiewicz Józef, słuchacz Wydziału medycznego w Wiedniu przez p. Chelmeckiego o zapomogę.
54. Rzętycka Wilhelmina przez p. Wohlfartha o zapomogę.
55. Rada szkolna miejscowa w Libiążu przez p. Wodzińskiego o zapomogę dla nauczyciela Franciszka Gulika.
56. Bandrowski Stanisław, chemik przez p. Wodzińskiego o subwencyę na podniesienie drobnego przemysłu chemicznego.
57. Gmina Kobylnica ruska przez p. Wodzińskiego o przydzielenie do Starostwa Jaworowskiego i do c. k. Sądu w Krakowcu.
58. Grochowalski Adolf przez p. Pławickiego o subwencyę na narzędzia rolnicze.
59. Wiethe Stefan nauczyciel muzyki przez p. Smolkę o wsparcie.
60. Starzecka Józefa, wdowa po nauczycielu przez p. Wodzińskiego żali się z powodu doznanych krzywd i prosi o zapomogę.
61. Zarański Stanisław przez p. Zatorskiego o wskrzeszenie towarzystwa dla książek szkolnych i polecenie temuż do uwzględnienia dzieła: „Nowy organ dydaktyki według Bakona“.
62. Bogusz Stęczyński przez p. Zatorskiego o zapomogę.
63. Aleksander Vogel wydawca „Wieśca“ i „Pszczołki“ przez posła Podlewskiego o stałą roczną subwencyę.
64. Amelia Kwiatkowska przez p. Garbaczynskiego o zapomogę.
65. Bolesław Kwiatkowski, słuchacz akademii rolniczej w Wiedniu przez p. Garbaczynskiego o zapomogę.
66. Nauczycielki szkoły żeńskiej w Krakowie przez p. Zatorskiego o kreowanie kilku nowych posad ewentualnie polepszenie plac.
67. Mańkowska Teofila przez p. Zatorskiego o subwencyę dla syna Mieczysława na kształcenie się za granicą w stolarstwie.
68. Zakład sierót św. Kazimierza we Lwowie przez p. Turzańskiego o zasilek na pokrycie budynku dachem ogniotrwałym.
69. Czajkowska Aniela, sierota po gr. kat. proboszczu przez posła Turzańskiego o zapomogę.
70. Gmina Sarnki dolne przez p. Onyszkiewicza o przyjęcie kosztów leczenia Jana Terleckiego na fundusz krjaowy.
71. Wydział powiatowy Łańcut przez p. Scipiona o subwencyę i pożyczkę dla gminy Kańczuga na budowę wodociągów.
72. Szymon Kudlik były nauczyciel przez p. Kułaczkowskiego o zapomogę lub pensyę stałą.
73. Wydział powiatowy Trembowla przez p. Rozwadowskiego w przedmiocie przymusowego ubezpieczenia budynków włościańskich.
74. Wydział powiatowy Mościska przez p. Smarzewskiego w tej samej sprawie.
75. Nauczyciele szkół ludowych i obywatele powiatu Trembowelskiego przez p. Rozwadowskiego w sprawie zamiany ustawy szkolnej z r. 1873.
76. Wydział powiatowy w Brzesku przez p. Kitrysa o zredukowanie liczby jarmarków.

77. Ten sam — o odpisanie podatku gruntowego mniejszym właścicielom obszarów dworskich i subwencyę na roboty publiczne spowodowane wylewami wód.
 78. Gmina miasta Trembowli przez p. Rozwadowskiego o pożyczkę bezprocentową na budowę koszar wojskowych.
 79. Konwent pp. Sakramentek we Lwowie przez p. Russockiego o subwencyę na odrestaurowanie kościoła.
 80. Fabiański Erazm przez p. Smolkę o subwencyę dla córki Maryi na kształcenie się w konserwatorjum wiedeńskim.
 81. Semenetz Franciszek, nauczyciel, przez p. Polanowskiego o zapomogę.
 82. Towarzystwo oświaty ludowej w Nowym-Targu przez p. Majera o przyspieszenie organizacji szkół w powiecie.
 83. Miłkowski Karol, słuchacz akademii w Leoben przez p. Majera o pozostawienie mu prawa poboru stypendyum.
 84. Dr. Antoni Grott, Dyrektor kancelaryi Wydziału krajowego, przez p. Smolkę o wyższy deputat drzewa opałowego.
 85. Jeziorańska Natalja, wdowa po ś. p. Antonim Jeziorańskim, przez p. Badeniego o zapomogę.
 86. Ciepanowski Cyprian przez p. Dobrzańskiego o subwencyę na wypróbowanie materiałów ogniochronnych.
 87. Waszkiewicz Władysław przez p. Majera o subwencyę na kształcenie się w muzyce.
 88. Stowarzyszenie rękodzielników »Gwiazda tarnowska« przez p. Spławińskiego o bezprocentową pożyczkę ewentualnie zapomogę.
 89. Wydział towarzystwa pedagogicznego w Tarnowie przez p. Spławińskiego z zbiorową petycją w sprawie reformy ustaw szkolnych.
 90. Nowakowska Michalina wdowa po redaktorze »Gońca« przez p. Madejskiego o wsparcie.
-

